

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

จากแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้มุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และความรู้รอบตัว เพื่อพัฒนาคนให้มีความสมดุล โดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ให้มีความสำคัญต่อความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสังคมไทย และระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ความรู้ และทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความรู้ความเข้าใจและ ประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

จากแนวทางดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้พัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2542 : 5) จากการติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ที่ผ่านมามีพบว่าแนวทางการพัฒนาในสังคมไทยและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาใน การพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษ ที่ 21 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรแกนกลางในอนาคต ที่มีความเหมาะสมชัดเจน ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับสถานศึกษา ท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยเพื่อนำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาและจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ดังนั้นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดสาระมาตรฐานการเรียนรู้เป็น 8 กลุ่มสาระ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ โดยที่ กลุ่มสาระการสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นกลุ่มวิชาหนึ่งใน 8 กลุ่มสาระของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เป็นกลุ่มวิชาที่มีความสำคัญยิ่งต่อผู้เรียน เนื่องจากกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคม ที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม (กรมวิชาการ. 2551:114)

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นการเชื่อมโยงวิชาหนึ่งเข้ากับวิชาอื่นๆ ในการสอน เช่น การเชื่อมโยงวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์และภาษาไทย การเชื่อมโยงวิชาวิทยาศาสตร์กับ สังคมศาสตร์การเชื่อมโยงวิชาศิลปะและภาษาไทย เหตุผลที่สนับสนุนการเชื่อมโยงวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกันในการสอน (สำนักงานประสานงานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. 2540 : 6) มีดังต่อไปนี้

1. สิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตไม่ได้จำกัดว่าจะเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาใดสาขาวิชาหนึ่งโดยเฉพาะเราจำเป็นต้องใช้ความรู้และทักษะจากหลาย ๆ สาขาวิชาร่วมกันแก้ปัญหาการเรียนรู้ เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ในลักษณะเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิชาและความสัมพันธ์ของวิชาต่าง ๆ เหล่านั้นกับชีวิตจริง
2. การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการจะช่วยให้เกิดความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างความคิดรวบยอดในศาสตร์ต่าง ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในวิชาอื่นดีขึ้น
3. ช่วยให้เกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ (Transfer of Learning) การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการจะช่วยให้นักเรียนเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนเข้ากับชีวิตจริงได้ และในทางกลับกันก็จะสามารถเชื่อมโยงเรื่องของชีวิตจริงภายนอกห้องเรียนเข้ากับสิ่งที่เรียนได้ ทำให้นักเรียนเข้าใจว่าสิ่งที่ตนเรียนมีประโยชน์หรือนำไปใช้จริงได้
4. หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการมีประโยชน์ในการจัดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาต่าง ๆ ในหลักสูตร
5. การเรียนการสอนแบบบูรณาการสามารถตอบสนองต่อความสามารถของผู้เรียน ซึ่งมีหลายด้านซึ่งรวมเรียกว่า “พหุปัญญา” (Multiple Intelligence) และตอบสนองความสามารถที่จะแสดงออกและตอบสนองทางอารมณ์ (Emotional Intelligence)
6. กระบวนการเรียนการสอนที่ใช้ในหลักสูตรแบบบูรณาการสอดคล้องกับทฤษฎีสร้างสรรค์ความรู้ (Constructivism)

สัมภาษณ์ คำผุย (2544 : 1) ได้ให้ความหมายของ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการไว้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตรงกับภาษาอังกฤษว่า Integration หมายถึง การนำความรู้สาขาวิชาต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันมาผสมผสานหรือการผสมผสานกระบวนการเรียนรู้กระบวนการจัดการเรียนรู้การปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เกิดประโยชน์สูงสุดหรือเพื่อให้ผู้เรียนผสมผสานความรู้ประสบการณ์ จนสามารถนำไปใช้ในวิถีชีวิตได้ โดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการจะเน้นองค์รวมของเนื้อหามากกว่าความรู้แต่ละรายวิชาและกิจกรรมการเรียนการจัดการเรียนรู้จะเน้นการสร้างความรู้ของผู้เรียนมากกว่าครูเป็นผู้ป้อนความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ วิเศษ ชินวงศ์ (2544 : 23) ที่ได้ให้ความหมายของ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการไว้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ในชั้นเรียนโดยมีการเชื่อมโยงและผสมผสานกระบวนการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้การสร้างคุณธรรมให้สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียนให้นำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการจึงเป็น กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริง หลักการ และพฤติกรรมที่สามารถเชื่อมโยงชีวิตของคนได้อย่างสมบูรณ์และสมดุลในทุกๆด้าน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพชีวิตจริงและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ อรรถาธิบาย (2545 : 20)

ในปัจจุบันครูมีการใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย แต่ครูส่วนใหญ่ยังนิยมใช้ตำราเรียนเป็นหลัก วิธีสอนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้จึงเป็นเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่สามารถสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามเอ็กต์ภาพของตนเอง สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถศึกษาบทเรียนในเวลาใด เมื่อใดก็ได้ตามความพอใจของผู้เรียน นอกจากนี้ผู้เรียนยังได้เรียนรู้เป็นขั้นตอนทีละน้อยและได้ทราบผลการเรียนของตนทุกขั้นตอน บทเรียนสำเร็จรูปเป็นสื่อการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียน ได้เรียนด้วยตนเองจะเร็วหรือช้าตามความสามารถของแต่ละบุคคล โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นหลาย ๆ กรอบ แต่ละกรอบจะมีเนื้อหาที่เรียบเรียงไว้มุ่งให้เกิดการเรียนรู้ตามลำดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 76)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนตะคร้อ(มิตรภาพ4) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 จึงได้เล็งเห็นความจำเป็นในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง สิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องสิ่งแวดล้อม และเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น นอกจากนี้กิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการระหว่างกลุ่มสาระทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ยังเป็นการช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้กระตือรือร้นและมีความสนุกสนานกับการเรียน ซึ่งจะช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในกลุ่มสาระ

การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสูงขึ้น บรรลุตามผลการเรียนรู้ที่หวัง และพัฒนาสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งได้ผลิตนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง สิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง สิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 80/80
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนหลังจากการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง สิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง สิ่งแวดล้อม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง สิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านตะคร้อ(มิตรภาพ 4) อำเภอดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

ภาคเรียนที่ 2 การศึกษา 2555 จำนวน 1 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 9 คน (รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โรงเรียนบ้านตะคร้อ(มิตรภาพ 4). 2555 : 17)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 การศึกษา 2555 โรงเรียนบ้านตะคร้อ(มิตรภาพ 4) อำเภอกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 จำนวน 1 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 9 คน (รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โรงเรียนบ้านตะคร้อ(มิตรภาพ 4). 2555 : 17) ซึ่งใช้วิธีการเลือกตัวอย่างโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็น (Non probability sampling) เนื่องจากในการดำเนินการวิจัย ไม่สามารถที่จะสุ่มกลุ่มตัวอย่างได้ เพราะมีข้อจำกัดคือ จำนวนนักเรียนน้อยและมีนักเรียนเพียงห้องเดียวเท่านั้น (อนุวัติ คุณแก้ว. 2555: 101) และใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างตามความสะดวก (Convenience sampling) ซึ่งเป็นนักเรียนห้องที่ผู้วิจัยสอนเอง จึงสะดวกและง่ายต่อการทดลองและการรวบรวมข้อมูล (อนุวัติ คุณแก้ว. 2555: 102)

2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาสาระในชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง สิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีจำนวน 5 ชุด ดังนี้

ชุดกิจกรรมที่ 1 เรื่อง สิ่งแวดล้อมรอบตัว

ชุดกิจกรรมที่ 2 เรื่อง เรียนรู้เรื่องภูมิศาสตร์

ชุดกิจกรรมที่ 3 เรื่อง ปราบปรามการฉ้อโกงทางธรรมชาติ

ชุดกิจกรรมที่ 4 เรื่อง รู้จักทรัพยากรทางธรรมชาติ

ชุดกิจกรรมที่ 5 เรื่อง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง สิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน เรื่อง สิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

3.2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง สิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งมีจำนวน 13 ข้อ

4. ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 18 ชั่วโมง ใช้ทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ตั้งแต่วันที่ 7 พฤศจิกายน 2555 ถึงวันที่ 3 มกราคม 2556 โดยใช้สอนในรายวิชาเพิ่มเติมและในชั่วโมงซ่อมเสริม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนมีความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม เมื่อได้เรียนรู้เนื้อหา เรื่อง สิ่งแวดล้อม จากชุดกิจกรรมแบบบูรณาการ เรื่อง สิ่งแวดล้อม ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ซึ่งถือว่าการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นได้
2. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้ชุดกิจกรรมแบบบูรณาการ เรื่อง สิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปประกอบการเรียนการสอน ตลอดจนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยังสามารถนำไปบูรณาการการสอนร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นได้
3. โรงเรียนและหน่วยงานอื่นๆ สามารถนำข้อมูลสารสนเทศไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

ข้อตกลงเบื้องต้นในการวิจัย

เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไว้ดังนี้ การวิจัยครั้งนี้ เพศ ความแตกต่างทางด้านพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม อารมณ์ สติปัญญา การฝึกฝนตนเองนอกตารางเรียน และสภาพแวดล้อมของนักเรียน ไม่เป็นเป็นตัวแปรที่นำมาศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง เอกสารที่ผู้วิจัยพัฒนาที่มีลักษณะเป็นรูปเล่ม มีภาพประกอบเป็นภาพสี พัฒนาขึ้นโดยบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้เนื้อหาสาระสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยมีกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก และบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับ 7 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ ประกอบด้วยชุดกิจกรรม จำนวน 5 ชุด แต่ละชุดประกอบด้วย

- 1.1 ชื่อชุดกิจกรรม
- 1.2 คำนำ
- 1.3 สารบัญ
- 1.4 คำชี้แจงสำหรับครู
- 1.5 คำชี้แจงสำหรับนักเรียน
- 1.6 จุดประสงค์การเรียนรู้
- 1.7 ใบความรู้
- 1.8 ใบกิจกรรมพร้อมเฉลย
- 1.9 แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนพร้อมเฉลย

2. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง สิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หมายถึง ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งมีการบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยมีกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระหลัก ซึ่งชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง สิ่งแวดล้อม มีทั้งหมด 5 ชุด ได้แก่

- ชุดกิจกรรมที่ 1 เรื่อง สิ่งแวดล้อมรอบตัว
- ชุดกิจกรรมที่ 2 เรื่อง เรียนรู้เรื่องภูมิศาสตร์
- ชุดกิจกรรมที่ 3 เรื่อง ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ
- ชุดกิจกรรมที่ 4 เรื่อง รู้จักทรัพยากรทางธรรมชาติ
- ชุดกิจกรรมที่ 5 เรื่อง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบครูผู้สอนคนเดียว หรือ แบบสอดแทรก (Infusion Instruction) เป็นการจัดการเรียนรู้โดยครูผู้สอนจะสอดแทรกเนื้อหาสาระอื่นๆ ให้เข้ากับหัวข้อเรื่องหรือสาระที่กำหนดขึ้นมา ทำให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการเรียนรู้ไปแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากเนื้อหาสาระที่กำหนด โดยบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ซึ่งมีกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นกลุ่มสาระหลัก และบูรณาการร่วมกับ 7 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ โดยยึดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวทางดังนี้

1) ให้ผู้เรียนได้เป็นผู้ลงมือกระทำ กล่าวคือ ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งทางกายภาพ การคิด ความรู้สึกที่ครอบคลุมด้านหลักๆ ของนักเรียน

2) สารของกิจกรรมต้องสอดคล้องกับชีวิตและสังคม ภูมิหลังของนักเรียนเพื่อให้ นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

4. ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง สิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 80/80 หมายถึง เกณฑ์ที่ใช้พิจารณาว่าคุณภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนด ได้คะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

80 ตัวแรก หมายถึง ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) ซึ่งได้จากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมด ที่ทำได้ระหว่างเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ประกอบด้วย คะแนนด้านความรู้ที่ได้จากการทำแบบฝึกหัด 150 คะแนน และแบบทดสอบย่อยท้ายชุดกิจกรรม รวม 50 คะแนน รวม 200 คะแนน เมื่อเทียบกับคะแนนเต็ม(200 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ได้จากค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทุกคนได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน เมื่อเทียบกับคะแนนเต็ม(30 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 80

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนของนักเรียนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรมแบบบูรณาการ เรื่อง สิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

5. ความพึงพอใจ หมายถึง ความคิดเห็นหรือความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยชุดกิจกรรมแบบบูรณาการ เรื่อง สิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งวัดโดยแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคอร์ท จำนวน 13 ข้อ จำแนกตามด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านสาระการเรียนรู้ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านสื่อและอุปกรณ์ การเรียน และด้านการวัดผลและประเมินผล